

HELYTÖRTÉNETI GYŰJTEMÉNYÜNK ALAPJAI

Köszöntjük Önt a hatvani Ady Endre Könyvtár honlapján, jelenleg a Helytörténeti Részleghez tartozó bevezetőt olvassa. Mint annyi más intézmény, így mi is igyekszünk minél sokrétűbb, minél teljesebb képet nyújtani a gyűjteményünkről. Ennek az alapjait 1977-ben fektették le elődeink, akik az Országos Sajtófigyelő Szolgálat alapinformációjába tartozó újságkivágatok megrendelésével elindították a módszeres gyűjtést Hatvan városára vonatkozóan, az országos irányelvekhez csatlakozva. Innentől beszélhetünk tervszerű helytörténeti gyűjtemény-gyárapításról.

Igaz, hogy a könyvtár 1951-es létrejöttével az egykori kollégák már igyekeztek minden hatvani vonatkozású könyvet beszerezni, amelyben ha csak egy kis részlet is, de foglalkozott a településünkkel. Így elmondható, hogy könyvállományunk ma már meghaladja a 1250-es tételt. És ehhez jön hozzá azoknak a kis nyomtatványoknak a sora, amelyek évtizedek során a városban keletkeztek, a moziműsoroktól, az egyéb rendezvényeket népszerűsítő meghívókig, a helyi szinten előállított prospektusoktól a megyei gazdasági, irodalmi, művészeti, statisztikai stb. kiadványokig minden. Persze felelőtlenség lenne azt állítani, hogy nálunk mindenből minden megvan, mert nem lenne igaz!

De belemenve a részletekbe: szakdolgozatot, évfolyamdolgozatot, témazáró előadást író, OKTV versenyen szereplő diákoktól, különböző szakmai és helytörténeti versenyen részt vevő felhasználóinktól, akik munkájukhoz igénybe vették a könyvtár segítségét, azt kértük, hogy az így megszülető írásművekből egy példányt adjanak a könyvtár helytörténeti gyűjteményének. Ennek a kérésnek a többségük szívesen eleget tett, így évtizedekre visszamenően a legkülönbözőbb tárgykörökben megszületett dolgozatok száma jelenleg 185 darab. Emellett Hatvan neves helytörténésze Demény-Dittel Lajos is megtisztelte gyűjteményünket azzal, hogy írásaiból – több mint háromszáz darab, amelynek egy része helyi vonatkozású, érintettségű, míg más része ettől teljesen eltérő témájú – egy példányt ránk hagyott, amely így tovább növeli gyűjteményünk értékét.

Gyűjteményünkben található Moldvay Győző lapszerkesztő magánkiadásában megvalósuló Délsziget irodalmi folyóirat teljes repertoárja. Ennek első száma 1946-ban jelent meg Hódmezővásárhelyen majd utána ebben az időszakban még másik két lapszámot kihozott a Délsziget Munkaközösség, majd országos szinten betiltották a magán jellegű lapkiadást. Az első három számban olyan szerzők publikáltak, mint Német László, Kodolányi János, Simonyi Imre stb. A lap 1947-ben megszűnt, azonban megjelent a szerkesztő első verseskötete is Magam körül címmel. Később Moldvay Győzőt 1956-os szerepvállalása miatt szőlővárosából eltávolították és utána több településen a legkülönbözőbb funkciókban dolgozva végül a Heves Megyei Népújság hatvani tudósítójaként itt telepedett le az 1970-es évek elején. A rendszer felpuhulását követően Moldvay 1986-ben feltámasztotta a lapot, és haláláig – 1996. augusztusáig – összesen még 32 számot jelentett meg. Az újonnan kiadott lapszámokban a hazai és a határon túli, illetve az emigráns irodalmi élet legkiválóbb képviselői is publikáltak.

A helyi kiadású lapokból is számos példányunk van, amelyek zömében az 1980-as évek enyhülő belpolitikai helyzetében jelenhettek meg. Így pl. 1962-ben létrejött Heves megye legnagyobb termelőszövetkezete – a környező gazdaságok integrálásával – a Hatvani Lenin Tsz. A több ezer dolgozót foglalkoztató gazdasági egység 1982-től 1989-ig megjelentetett egy havi lapot is Lenin MGTSZ Híradó címmel, amelynek főszerkesztője végig Moldvay Győző volt. Szinte a teljes periodika megvan a gyűjteményünkben.

1984-ben jelent meg először a Hatvani Hírmondó időszakos lap az Ünnepi Könyvhétre, majd profilváltáson átmenve 1980-as évek második felétől havi, ill. hetilapként próbálta megvetni lábát a piacon, sajnos kevés sikerrel. 1991-től a helyi képviselő-testület döntése értelmében látott napvilágot az

Önkormányzati Értesítő című lap, ez volt hivatott tájékoztatni a hatvaniakat a hivatalba történekről, az ott született rendeletekről, határozatokról. Ez mind a mai napig létezik. Másik önkormányzati fenntartású lap az 1994-től megjelenő Hatvani Hírek, amely 2002-ig a képviselő-testületi ülések dokumentálása mellett helyi eseményekről számolt be kétheti rendszerességgel. Később a neve Hatvani Hírlap lett, és továbbra is kétheti rendszerességgel jelenik meg. Erős Fideszes kötődéssel jelent meg Hatvan Press 1991 májusától, majd átalakulva 1994 áprilisától Hatvani Exkluzív néven néhány számmal folytatta. Később 1997 szeptemberétől 1999 márciusáig Hatvani Krónika néven jelentek meg. 1997 márciusában jelent meg először a 6VAN7 magazin, amely rendszertelenül jelent meg a Szuperinfó reklámlap támogatásával. A Hatvani Műsor havonta megjelenő 12-16 oldalas irkafüzött, A/6-os formátumú kiadvány 1979-től 2002-ig létezett, a kulturális intézmények havi programja mellett a helyi mozik műsorát is tartalmazta. Emellett hasonló céllal, de megyei vonatkozásban jelent meg a Heves Megyei Eseménynaptár. Ezek a lapok jelentették akkoriban a helyi nyilvánosságot. Ezek a gyűjteményünk részét alkotják. Akárcsak az Agria, az egrí múzeum évkönyve, amely 1963-tól napjainkig a megyei jellegű tanulmányok mellett a hatvani vonatkozású cikkeknek is helyt adott.

1995-től pedig kistérségi vonatkozásban is gyűjtjük a cikk kivágatokat a könyvtárba járó lapokat szemlélve. Így Apc, Boldog, Csány, Ecséd, Heréd, Hort, Kerekharaszt, Lőrinci, Mátravidéki-Erőmű, Nagygombos, Nagykökényes, Petőfibánya, Rózsaszentmárton, Selyp, Szücsi és Zagyvaszántó számít bele a gyűjtőkörünkbe.

Helytörténeti gyűjteményünk bázisa az 1999-től megjelenő Hatvani Kalendárium. A kötetek egyik terjedelmes fejezete minden esetben Hatvan helytörténetével foglalkozik. Az így megszülető publikációs lehetőség komoly bázist teremtett a településünk múltjával foglalkozó kutatók és helyi múzeumi szakemberek számára is. Az évtizedek alatt a nagy generációt – Németi Gábor, Demény-Dittel Lajos, Kassa András, dr. Barcza Béla, - követő új nemzedék lépett be a szerzők sorába, és megfigyelhető, hogy mindig újabb és újabb fiatalok jelentkeznek írásaikkal. A honlapunkon a Hatvani Kalendáriumok teljes tartalomjegyzéke, illetve a teljes évfolyam helytörténeti írásokra szűkített verziója is fenn van, amelyben tud keresni szerzőre, szócikkre, fogalomra, személyre.

Az itt lévő, folyamatosan bővülő gyűjtemény gyarapítása és feldolgozása napi rendszeres, módszertani tevékenységet kíván. A meglévő napi, heti, havi sajtó szemlélése a rutin mellett figyelmet, kitartást, koncentrációt igényel. Emellett a kitűzött havi, negyedéves, féléves és éves ciklusok által adaptált kötelezettségeket is szem előtt kell tartani. Nem beszélve a könyvtár rendezvényeiről, amelynek szervezői-résztvevői-bonyolítói is vagyunk egyben. Mindezek mellett tehát azért dolgozunk, hogy az Önök, e témában felmerült igényeit is ki tudjuk elégíteni.

Forduljon hozzánk bizalommal!

Bacsa Tibor
helytörténész